

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2009. április 23. *

A C-167/08. sz. ügyben,

az EK 234. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Hof van Cassatie (Belgium) a Bírósághoz 2008. április 21-én érkezett, 2008. április 10-i határozatával terjesztett elő az előtte

a **Draka NK Cables Ltd,**

az **AB Sandvik International,**

a **VO Sembodja BV,**

a **Parc Healthcare International Ltd**

* Az eljárás nyelve: holland.

és

az **Omnipol Ltd**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: P. Jann tanácselnök, M. Ilešič, A. Borg Barthet, E. Levits (előadó) és J.-J. Kasel bírák,

főtanácsnok: P. Mengozzi,
hivatalvezető: M. Ferreira főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2009. február 12-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a Draka NK Cables Ltd, az AB Sandvik International, a VO Sembodja BV és a Parc Healthcare International Ltd képviseletében P. Lefèbvre advocaat, A. Hansebout conseil és C. Ronse avocat,

- az Omnipol Ltd képviseletében H. Geinger, H. Verhulst és R. Portocarero advocaten,

- a belga kormány képviselőjében T. Materne, meghatalmazotti minőségben,

- a szlovák kormány képviselőjében J. Čorba, meghatalmazotti minőségben,

- az Európai Közösségek Bizottsága képviselőjében A.-M. Rouchaud-Joët és R. Troosters, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatali kérelem a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet (HL 2001. L 12., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 4. kötet 42. o., helyesbítése: HL 2006. L 242., 6. o.) 43. cikke (1) bekezdésének értelmezésére vonatkozik.

- 2 E kérelmet a Central Bank of Iraq (a továbbiakban: CBI) bizonyos hitelezői, azaz a Finnországban letelepedett Draka NK Cables Ltd, a Svédországban letelepedett AB Sandvik International, a Hollandiában letelepedett VO Sembodja BV és az Írországbán letelepedett Parc Healthcare International Ltd. (továbbiakban együtt: felülvizsgálati

kérelmet előterjesztő felek), valamint a CBI-nek a Cseh Köztársaságban letelepedett egyik hitelezője, az Omnipol Ltd. (a továbbiakban: Omnipol) között a rechtbank van eerste aanleg te Brussel (brüsszeli elsőfokú bíróság) által hozott végrehajthatóságot megállapító – az Omnipolnak a CBI-vel szemben fennálló követeléseivel kapcsolatban a Gerechtshof te Amsterdam (Hollandia) által 2003. december 11-én hozott ítéletet végrehajthatóvá nyilvánító – határozat tárgyában folyamatban lévő eljárásban terjesztették elő.

Jogi háttér

A közösségi szabályozás

- 3 A 44/2001 rendelet 43. cikkének (1) bekezdése így rendelkezik:

„A végrehajthatóság megállapítására irányuló kérelem tárgyában hozott határozat ellen bármely fél jogorvoslatot nyújthat be.”

- 4 Az említett rendelet a tagállamok egymás közötti viszonyában a továbbiakban a Dánia, Írország, valamint Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága csatlakozásáról szóló, 1978. október 9-i egyezményről (HL L 304., 1. o. és – módosított szöveg – 77. o.), a Görög Köztársaság csatlakozásáról szóló, 1982. október 25-i egyezményről (HL L 388., 1. o.), a Spanyol Királyság és a Portugál Köztársaság csatlakozásáról szóló, 1989. május 26-i egyezményről (HL L 285., 1. o.), valamint az Osztrák Köztársaság, a Finn Köztársaság és a Svéd Királyság csatlakozásáról szóló, 1996. november 29-i

egyezménnyel (HL 1997. C 15., 1. o.) módosított, a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról és a határozatok végrehajtásáról szóló 1968. szeptember 27-i egyezmény (HL 1972. L 299., 32. o.; a továbbiakban: Brüsszeli Egyezmény) helyébe lép.

- 5 A Brüsszeli Egyezmény 36. cikkének (1) bekezdése kimondta:

„Ha a végrehajtást elrendelték, az a fél, akivel szemben a végrehajtást kérik, a határozat kézbesítésétől számított egy hónapon belül nyújthat be jogorvoslatot.”

- 6 Az említett egyezmény 40. cikke így rendelkezett:

„ha a kérelmet elutasítják, a kérelmező fél jogorvoslatot nyújthat be:

[...]

azt a felet, akivel szemben a végrehajtást kérik, megidézik a jogorvoslat tárgyában eljáró bíróság elé. [...]

A nemzeti szabályozás

- 7 A belga polgári törvénykönyv 1166. cikke kimondja:

„Mindazonáltal, a hitelezők a kizárólag személyhez fűződő jogok kivételével az adósukat megillető – valamint az általa indítható keresetekkel kapcsolatos – valamennyi jogok gyakorolhatják.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

- 8 A felperesek és az Omnipol a CBI tulajdonában lévő összegek méltányos felosztásában érintettek.
- 9 Az Omnipol követelésének összege a CBI-vel szemben fennálló követelések teljes összegének felét teszi ki. Az Omnipol e követelését a Gerechtshof te Amsterdam 2003. december 11-i ítéletére alapítja.
- 10 A rechtbank van eerste aanleg te Brussel a 44/2001 rendelet 38. és azt követő cikkei alapján ezen ítéletet végrehajthatóvá nyilvánította.
- 11 A felülvizsgálati kérelmet előterjesztő felek a belga polgári törvénykönyv 1166. cikke és a 44/2001 rendelet 43. cikkének (1) bekezdése alapján „közvetett kereset” útján együttesen jogorvoslatot nyújtottak be a fenti végrehajthatóvá nyilvánító határozat ellen a Gerechtshof te Amsterdam ítélete végrehajtásának megakadályozása érdekében.

- 12 A rechtbank van eerste aanleg te Brussel 2005. november 14-én e keresetet elfogadhatatlannak ítélte, kimondva, hogy bár a belga polgári törvénykönyv 1166. cikke feljogosítja a hitelezőket az adósukat megillető minden jog gyakorlására és kereset megindítására, őket nem lehet a 44/2001 rendelet 43. cikke (1) bekezdésének értelmében „feleknek” tekinteni. Az említett rendeletben szereplő, a végrehajthatóság megállapítására irányuló eljárás ugyanis a jogorvoslatok zárt és önálló rendszerét képezi, amelyet a tagállami jogalkotó nem egészíthet ki.
- 13 A felülvizsgálati kérelmet előterjesztő felek felülvizsgálati kérelmükben a fenti határozat hatályon kívül helyezését kérték. Azt állítják, hogy közvetett kereset útján az adós jogait gyakorló hitelezőt a 44/2001 rendelet 43. cikkének (1) bekezdése szerinti értelemben „félnek” kell tekinteni, amennyiben az adós a külföldi eljárásban félként vesz részt.
- 14 A Hof van Cassatie megállapította, hogy jóllehet a jogorvoslatok terén a 44/2001 rendeletnek és a Brüsszeli Egyezménynek azonos a célkitűzése, az említett rendelet 43. cikke (1) bekezdésének szövege eltér az említett egyezmény megfelelő rendelkezésének szövegétől.
- 15 A Brüsszeli Egyezmény 36. cikke szerint ugyanis az a fél, aki ellen az alapügyben szereplő ítélet végrehajtását kérték, a végrehajthatóvá nyilvánító határozat ellen jogorvoslattal élhet, míg a 44/2001 rendelet 43. cikkének (1) bekezdése „bármely fél” számára jogorvoslati lehetőséget biztosít az említett ítélet végrehajthatóságának megállapítására irányuló kérelem tárgyában hozott határozat ellen.
- 16 Figyelembe véve a közösségi rendelkezések szövegének fenti változását, a kérdést előterjesztő bíróság úgy vélte, nem egyértelmű, hogy továbbra is követendő-e a Brüsszeli Egyezmény 36. cikkének a Bíróság általi értelmezése (lásd a 148/84. sz. Deutsche Genossenschaftsbank ügyben, 1985. július 2-án hozott ítéletet [EBHT 1985., 1981. o.]), amely szerint a végrehajthatóságot megállapító határozat elleni jogorvoslatokat csak a külföldi határozat vagy ítélet alapjául szolgáló eljárás felei nyújthatnak be, ami kizárja a végrehajthatóvá nyilvánító határozat ellen az érdekelt harmadik személyek által benyújtott valamennyi jogorvoslatot.

- 17 A fenti feltételek mellett a Hof van Cassatie az eljárás felfüggesztéséről határozott, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjesztette a Bíróság elé:

„Az adósának nevében és javára keresetet benyújtó hitelezőt abban az esetben is a 44/2001 rendelet 43. cikkének (1) bekezdése szerinti értelemben vett félnek, azaz a végrehajthatóság megállapítására irányuló kérelem tárgyában hozott határozat elleni jogorvoslat benyújtására jogosult félnek kell-e tekinteni, ha abban a jogvitában, amelyben más hitelező ugyanezen adóssal szemben a végrehajthatóság megállapítását kérte, peres félként nem vett részt?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

- 18 Kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra kíván választ kapni, hogy a 44/2001 rendelet 43. cikkének (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy az adós hitelezője abban az esetben is jogorvoslatot nyújthat be a végrehajthatóság megállapítása iránti kérelem tárgyában hozott határozat ellen, ha nem vett részt peres félként abban a jogvitában, amelynek keretében az említett adós más hitelezője a végrehajthatóság megállapítását kérte.
- 19 E kérdés megválaszolásához emlékeztetni kell egyrészt arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a 44/2001 rendelet rendelkezéseit önálló módon, e rendelet rendszerére és célkitűzéseire figyelemmel kell értelmezni (lásd többek között a C-103/05. sz. Reisch Montage ügyben 2006. július 13-án hozott ítélet [EBHT 2006., I-6827. o.] 29. pontját, valamint a C-372/07. sz., Hasset és Doherty ügyben hozott ítélet [EBHT 2008., I-7403. o.] 17. pontját).
- 20 Másrésztől mivel a 44/2001 rendelet a tagállamok viszonylatában a Brüsszeli Egyezmény helyébe lép, a Bíróság által az előbbi rendelkezésekre vonatkozóan adott értelmezés az utóbbiakra is érvényes, amennyiben a Brüsszeli Egyezmény és a 44/2001 rendelet rendelkezései egyenértékűnek tekinthetők. Ezenkívül a 44/2001 rendelet

tizenkilencedik preambulumbekzdéséből következik, hogy biztosítani kell a Brüsszeli Egyezmény és az említett rendelet értelmezése közötti folytonosságot.

- 21 E tekintetben a tagállami bíróság megállapítja, hogy a 44/2001 rendelet 43. cikke (1) bekezdésének szövege eltér a Brüsszeli Egyezmény 36. cikkének szövegétől.
- 22 A Brüsszeli Egyezmény által bevezetett rendszernek a 44/2001 rendelet által létrehozott rendszerhez viszonyítva elvégzett vizsgálatából azonban kitűnik, hogy az említett rendelet 43. cikke (1) bekezdésének szövegét nem az említett egyezmény 36. cikke (1) bekezdésének szövegével kell összehasonlítani, hanem az említett egyezmény 36. és 40. cikkének együttesen értelmezett szövegével.
- 23 Ugyanis egyrészt a Brüsszeli Egyezmény 36. cikkének (1) bekezdéséből, másrészt ezen egyezmény 40. cikkének (1) bekezdéséből következik, hogy a kérelem elutasítása esetén vagy az a fél élhet jogorvoslattal, aki ellen a végrehajtást kérik, vagy a kérelmező. Következésképpen e két rendelkezés értelmezéséből kitűnik, hogy a végrehajthatóság megállapítására irányuló eljárásban részt vevő felek valamelyikének van lehetősége a végrehajthatóságot megállapító határozat elleni jogorvoslat benyújtására, ami megfelel a 44/2001 rendelet 43. cikke (1) bekezdése tartalmának, amely ily módon egyesíti a Brüsszeli Egyezmény két különálló rendelkezését.
- 24 A fentiekből következik, hogy a 44/2001 rendelet 43. cikke (1) bekezdése szövegének a Brüsszeli Egyezményhez képest történt módosítása nem vezetett lényegi változáshoz, és nem járhat azzal a következménnyel, hogy a Brüsszeli Egyezmény cikkeinek valamely határozat végrehajthatóságának tárgyában – a Bíróság által – adott értelmezését ne lehessen a 44/2001 rendelet megfelelő cikkeire alkalmazni.

- 25 E vonatkozásban a Bíróság először is kimondta, hogy a közösségi rendszerben a jogbiztonság elve és az egyezmény célkitűzései – az annak alapjául szolgáló EK 220. cikk értelmében – megkövetelik a Bíróság által az említett egyezmény vonatkozásában tisztázott fogalmak és jogi minősítések egységes alkalmazását valamennyi tagállamban (lásd a 9/77. és 10/77. sz. Bavaria Fluggesellschaft egyesített ügyekben 1977. július 14-én hozott ítélet [EBHT 1977., 1517. o.] 4. pontját, és a C-432/93. sz. SISRO-ügyben 1995. augusztus 11-én hozott ítélet [EBHT 1995., I-2269. o.] 39. pontját).
- 26 Ezt követően a Bíróság pontosította, hogy a Brüsszeli Egyezmény fő célkitűzése az eljárások egyszerűsítése abban az államban, ahol a végrehajtást kérték, azáltal hogy rövid, egyszerű és gyors végrehajthatóvá nyilvánítási eljárást szabályoz, ugyanakkor annak a félnek, akivel szemben a végrehajtást kérték, lehetőséget ad arra, hogy jogorvoslattal éljen (lásd ebben az értelemben a C-414/92. sz. Solo Kleinmotoren ügyben 1994. június 2-án hozott ítélet [EBHT 1994., I-2237. o.] 20. pontját és a C-260/97. sz. Unibank-ügyben 1999. június 17-én hozott ítélet [EBHT 1999., I-3715. o.] 14. pontját).
- 27 A fenti eljárás önálló és zárt rendszert alkot, amely a jogorvoslati lehetőségek területét is beleértve független a szerződő államok jogrendszerétől (lásd a fent hivatkozott Deutsche Genossenschaftsbank ügyben hozott ítélet 16. és 17. pontját). A rá vonatkozó szabályokat szigorúan kell értelmezni (lásd a fent hivatkozott SISRO-ügyben hozott ítélet 35. és 39. pontját). A fentiekből következik, hogy a Brüsszeli Egyezmény 36. cikke kizárja azokat a jogorvoslatokat, amelyeket a belső jog biztosít érdekelt harmadik személyek számára a végrehajthatóság tárgyában hozott határozattal szemben (lásd a fent hivatkozott Deutsche Genossenschaftsbank ügyben hozott ítélet 17. pontját és a C-172/91. sz. Sonntag-ügyben 1993. április 21-én hozott ítélet [EBHT 1993., I-1963. o.] 33. pontját).
- 28 A kérelmezőknek – akikkel kapcsolatban a belga kormány a tárgyaláson kifejtette, hogy nem hasonlíthatók az adóshoz – a belga polgári törvénykönyv 1166. cikkével biztosított jog hatálya tehát nem releváns.
- 29 Végül a Bíróság emlékeztetett arra, hogy tekintettel arra, hogy az egyezmény a külföldi végrehajtható okiratok végrehajthatóságának megállapítására irányuló eljárások szabályozására szorítkozik, és magát a végrehajtást – amely továbbra is az eljáró

bíróság nemzeti jogának hatálya alá tartozik – nem érinti (lásd a 145/86. sz. Hoffmann-ügyben 1988. február 4-én hozott ítélet [EBHT 1988., 645. o.] 27. pontját), érdekelt harmadik személyek a végrehajtási intézkedésekkel szemben élhetnek azokkal a jogorvoslatokkal, amelyeket számukra a végrehajtás helye szerinti állam joga biztosít (lásd a fent hivatkozott Deutsche Genossenschaftsbank ügyben hozott ítélet 18. pontját).

30 A fenti megállapításokat a 44/2001 rendelet vonatkozásában azonos módon kell alkalmazni. Megerősíti őket az említett rendelet tizennyolcadik preambulumbekzdése, amely a végrehajthatóságot megállapító határozatokkal szemben rendelkezésre álló jogorvoslatokra utal. E preambulumbekzdés szerint ugyanis e lehetőség kifejezetten kizárólag a felperes és az alperes részére áll nyitva.

31 A fentiekből következik, hogy a 44/2001 rendelet 43. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az adós hitelezője nem nyújthat be jogorvoslatot a végrehajthatóság megállapítására irányuló kérelem tárgyában hozott határozat ellen, ha nem vett részt peres félként abban a jogvitában, amelynek keretében ugyanazon adós más hitelezője kérte a végrehajthatóság megállapítását.

A költségekről

32 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet 43. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az adós hitelezője nem nyújthat be jogorvoslatot a végrehajthatóság megállapítására irányuló kérelem tárgyában hozott határozat ellen, ha nem vett részt peres félként abban a jogvitában, amelynek keretében ugyanazon adós másik hitelezője kérte a végrehajthatóság megállapítását.

Aláírások